

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik
minden héten egyszer
szombaton, fél íven.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: DEBRECZEN, KOLLÉGIUM
Ide kell küldeni a lap szerkesztésére vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Előfizetési ár: egész évre
2000 K., félévre 1000 K.
Egyes szám ára 100 K.

A sajtó.

Eszlendő vége felé, mikor az ember számot szokott vetni a múlttal és reménységgel szeret a jövőbe pillantani: mindig felmerül minden gondolkozó református előtt a sajtó dolga is. Nemcsak azért, mert „a sajtó nagyhatalom” és református öseink egyik leghatalmasabb fegyvere a sajtó volt, hanem azért is, mert manapság meglevő sajtóorganumaink egymásután jelentik be ideiglenes megszűnésüket, másfelől meg úgy látjuk, hogy bármerre nézzünk magunk körül, másfélekezettű atyáncfiai ugyancsak felhasználják a sajtót.

Mi az oka a mi részünkön a közönynek, a másikon a sikernek? Sokféle feleletet lehetne rá adni. A sokféle válasz egy pontra sarkallik. Mi nem úgy tekintjük a sajtónkat, mintha a miénk volna; a többiek úgy tekintik, mint a magukét, amely nélkül nem élhetnek. Ezért hoznak ok határtalan áldozatokat ott, ahol mi békebeli filléreket sem adunk. Ezért tudósít az ő lapjuk a legkisebb helység legjelentéktelenebb eseményéről is, ezért nem értesítik az érdekeltek a mi ujságjainkat a legnemesebb adományokról és gyülekezeti mozgalmakról sem.

Több érdeklődést a lelkiekben, nagyobb támogatást az anyagiakban, annak teljes tudatát, hogy a sajtó mindnyájunké: és akkor bizvást nézünk az Úr által áldott jövő elé. sk.

Méliusz üzenete.

Irta és a O. R. L. E. sárospataki tanfolyamán előadta: Dr. Erdős Károly.

És e megállapításra íme határozottabb vonásokkal domborodik ki és jelenik meg előttünk a hitvalló prédikátornak, Isten hív szolgájának, a bűnt rettenthetetlenül ostromozó pásztornak a képe. Mert a lelki tanítónak nemcsak az a kötelessége, hogy „Isten szavával tegyen bizonyosságot, azaz azt kell tanítania, prédikálnia” (116) és „jaj néki, ha nem tanít, nem sáfárkodik, nem épít” (117): hanem Isten től nyert szent feladata a bűnök kigyomlálása is. „Az igaz tanítók a hipokriták, színes, csalárd keresztyének bűneit kiáltásuk ki, nagy torokkal,

minden kedvezés és válogatás nélkül. Senkinek se kedvez, se ne engedj, személyválogatás nélkül minden rendbeli népnek, bírónak, prédikátornak, papnak, atyádnak, anyádnak, barátodnak az ő iszonyú, uralkodó szarvas bűneit, álnokságát, gonosz cselekedeteit feddjed és kárhoztassad” (130). Mert „a tanítónak az igazat mindenk ellen nyilván, fenszóval kell kiáltani és nem kell elhallgatni a bűnt; se az igazat féltében el ne titkolja, de, mint egy trombita, úgy hangicsáljon” (134). „Ha tudja prédikátor uram, hogy eretnek tudományú, fertelmes parázna, részeges van a gyülekezetben s nem veti ki, hanem elhallgatja: jaj efféle bűnpalástoló, aszú fa prédikátornak, vak és Uraáruló, táborvesztő strázsának: hiszen azért strázsá, hogy a bűnt feddje, pásztor, hogy a farkast kurjogassa, az ebeket utána uszítsa” (135). Mert az Úr szavához való alkalmazkodást, az iránta való engedelmességet nemcsak hirdetni kell a népnek, hanem azt az ige hatalmával rá is kell terelni az ige követésére a fegyelem gyakorlása által. Ezért kapjuk az utasítást: „Valamint semmi egyessége nincs a világosságnak a sötétséggel, a hívőnek a hitelennel (1. Kor. 10: 11, 2. Kor. 6), úgy nem akarjuk, hogy az egyházi szolgák megjelenjenek a gonoszok és hipokriták szertartásainál és temetésénél, mert meg van írva: „Hadd temessék el a halottak az ő halottaikat”. És valakik a tudomány lényegét, alapját, az Isten ígését megvetik és nem hallgatják, azoknak sem a sákramentumok kiszolgáltatását, sem az esketési szertartással való szolgálatot meg nem engedjük; amint mondatik: „Ne adjátok azt, ami szent, az ebeknek”. „Ha valaki liteket be nem fogad, menjetek ki”. (Mt. 7, 10. c).

A lelki tanító fegyelmezésének zsinórmértéke nem a polgári törvény, nem a fejedelmek rendelkezése, amelyek emberi intézkedésen alapulnak, hanem Istennek változhatatlan és örök ígéje. Ha ehhez nem alkalmazkodik a világi hatóság, akkor parancsaival nem szolgálja az Isten akaratát. Méliusz nem haboz nyilván kimondani például, hogy „gonoszul cselekesznek azok a törvényhatóságok, bírák, tisztviselők, akik a házasságtörőket, paráznákat pénzbírságra, vagy csekély korbácsütésekre büntetik, nem pedig halálra, amint azt az Úr ítéli és parancsolja: „tisztítsátok ki a gonoszokat magatok közül” (5. Móz. 22. d). Ez a büntetés lehet emberileg súlyos, de ha Isten ezt parancsolja, akkor nincs más mód ez ellen a bűn ellen való védekezésre, hanemha amit Isten ígéje tartalmaz.

Ha a lelki tanító Isten akarata szerint feddi a bűnöst és dorgálja a gonoszt, akkor tisztét és kötelességét teljesíti. „Hamis urak, keresztyének tehát azok, akik feddik a lelki tanítót és halálra kergetik azért, hogy bűnüket megfeddi; mert a tanító kezéből kéri ki a hallgatók lelkét, mint a pásztor-tól a juhokat“ (136). „Istenre támad, Istennek nem enged, aki az Úr prófétáit megveti a feddésért“ (137). Általában az egész gyülekezetnek tudatába bele kell vinni, hogy az Isten törvényeinek való engedelmisség a létfeltételei közé tartozik. „Nem jó ekklezsia az, amelyik eretnekeket, nyilvánvaló részeges paráznákat és egyéb fertelmes bűnösöket meg nem büntet, ki nem úz, városban, falukban hagy lakni“ (138).

Olyan lelkipásztor kell hát — tanítja a múlt és üzeni Méliusz —, aki érzi népéért a felelősséget s bátor a bűnök ostromozására, irtására, hogy annál több terület legyen az evangéliom számára a szivekben és a társadalomban. Az emberek szívét kell kitisztítani, az emberek lelkét kell a megújuláshoz előkészíteni és akkor ezek, a szív és lélek, mint gyökérszálak, meghozzák a magok termését a társadalom minden vonatkozásában, tanításban, igazságszolgáltatásban, törvényhozásban, egyházi viszonylatokban. Ha ezt nem cselekszük, akkor „a keresztyénségben, mint egy fogyó hold, fogyunk, apadunk, kisebbedünk“ (51). „De amikor elfogyunk a mi erőnkben, Isten akkor küld segítséget“ (52). A segítség nem a külső erők eszközeinek megadásával, vagy igénybevételével történik. Isten országa ilyen eszközt nem ismer; nem szabad ilyenhez nyúlni az ő szolgájának sem. Ha tanít, az igével tanítson; ha fedd, az igével feddjen, ha dorgál és nyilvánosan feddöz, az Úr szavával cselekedje. Mert „erősek, hatalmasok a mi beszédeink az Úrban; a Krisztus Jézus erejével ronthatjuk le azt, amit a sátán felépített“ (66).

És a sátán épületét le kell rombolni akkor is, ha érte nem jutalom, hanem fenyegetés és üldöztetés jár is a világ szerint élők részéről. Ha valakinek, úgy „szükség a lelki tanítónak Jézusért szenvedni, a világ szidalmát és gyűlölségét felvenni“ (132) és az Urért, az Úr szolgálatában mindent eltérni. „Szenvedjünk, túrjunk az Isten szava mellett minden háborút, mert háborúsággai, keresztyéveléssel megyen elő az Isten ígéje“ (99). „Nemcsak akkor kell híveknek lennünk, akkor vallanunk Krisztust, míg senkisémet bánt, de főképpen akkor, ha a hitért minden jószágunkat elveszít, végre ugyan meg is ölnek érte mindhalálig; mindvégig: azaz életünk utolsó határáig kell Krisztusban bízunk. Az Ő hitében haljunk meg“ (65).

(Vége következik.)

Közélet

A szatmári egyházmegyei Lelkésze-egyesület gyűlése, orgona hangversenye, műsoros estélye.

Amint a cím is mutatja, a szatmári egyházmegyei Lelkészeegyesület nagyobb szabású ünnepélyességek keretében tartotta meg Fehérgyarmaton f. é. aug. 14-én összejövetelét, mely impo-

zans módon haladta túl a szokásos kereteket. Az érdeklődés inkább a műsoros estély s orgonahangverseny felé terelődött. Örvendetes jelenség volt, hogy a papnék is nagy számban jelentek meg úgy a gyűlésen, mint az ünnepélyeken.

Lelkésztársaink részéről több érdeklődést, buzgóságot vártunk volna a gyűlés iránt, melyen Takács Sándor keirsemjéni lelkész szép imádságával, rövid, tartalmas, buzgó ígéhirdetésével kötötte le a figyelmet s áhítatot Róm. 12¹¹ alapján: léleekben buzgók legyetek.

A második kivételével, a kitűzött kérdések kerültek aztán tárgyalás alá. Az egyesület hitvallásos egyház mellett foglalt állást Kósa Zsigmond komlódtótfalui lelkész tartalmas előadása után. Bakó Péter szamosújlaki lelkész az egyháztagok meglátogatását bőven fejtegette elméletileg s gyakorlatilag. Egyesületünk az egyháztagok rendszeres meglátogatását kívánja a szükséghez képest. A temetési szertartásoknál kötött forma mellett, az ígéhirdető szabadságát vitatta Szarka Boldizsár panyolai lelkész. Egyesületünk is ily felfogásban volt. A theologus képzéssel kapcsolatban „a társadalmi műveltség kézi könyve“ kérdését dr. Juhász László győrteleki lelkész fejtegette. A társadalmi műveltség fogalmát igyekezett elsőben meghatározni. Ehhez képest az Egyesület is óhajtan-dónak tartotta, hogy az igazi műveltség alapvonalai a lelkészképzés keretében — ha úgy tetszik — könyv alakjában is megösmertessenek, hogy előtünk „a lelkészi álláshoz méltó igazi, komoly, tartalmas s magasabb műveltség körvonalai domborodjanak ki, hogy ezáltal lelkészeink a csupán alakosságokhoz kötött üres műveltség utánzásától megóvattassanak“. Szükséges a lelkész társadalmi szereplésével irodalmilag is többet foglalkozni. Ámde egyesületünk hangsúlyozta, hogy ezen műveltségnek megfelelő lelkészképzés kellő felügyelet mellett a társadalom bevonásával s gyakorlati úton valósítható meg. — Bármily szép s ideális is az önkéntes adózás s erre rá kell nevelni gyülekezeteinket, de a mai viszonyok közt csakis a kötelező egyházi adózás mellett foglalhatunk állást. Alamizsna helyett díjlevélben biztosított tisztességes fizetés. Ily értelemben volt az ügy előadója Lányi Elemér lelkész.

A délután négy órakor kezdődő orgonahangverseny már színültig megtöltötte intelligens közönséggel a fehérgyarmati templomot. Nemes Károly fehérgyarmati ig. tanító három számmal szerepelt, két számmal az általa vezetett énekkar nagy gyakorlottsággal s hatással. Köztetszést arattak Tóth János cégénydányádi tanító éneke, ugyancsak az ő s Nagy László keirsemjéni tanító együttes éneke s Ináncsi Lajos fülöpösi tanító orgona játéka. Dicséretet s elösmérést érdemel Nemes Károly tanító buzgólkodása, tevékenykedése az orgonahangverseny sikere körül.

Közben még két előadás volt. Özv. Misley Sándorné és Misley Ilonka budapesti vendégek, mint a magyar ev.-i nőegyesületek országos szövetségének küldöttei a leányegyesületek felállításá-

nak s működésének szükségességére hívták fel a közönség figyelmét. Élvezetes, tartalmas előadás volt mind a kettő. Vajha siker koronázná fáradozásukat.

A műsoros estélyen Szabó János elnök tartott megnyitó beszédet. Minden művelt ember tömörülésének, együttérzésének feltétlen szükségességét indokolta. Ez biztosíthatja szegény hazánkban a komoly kultúra megmaradását s erősödését. Magas színvonalú volt e beszéd. Óhajtandó, hogy a Lelkészegyesületben is megjelenjen.

Az ünnepi beszédet Sipos József esperes tartotta a lelkészek működéséről, hivatásuk sokoldalúságáról, azokról a nehézségekről, melyekkel megküzdenniök kell rosszakaratú, köznapias gondolkodású emberekkel szemben, egyes-egyedül erkölcsi erőkre támaszkodva. A beszéd mély és maradandó hatást gyakorolt a hallgatóságra.

Tóth János és Nagy László tanítók hegedűkísérettel hazafias darabokat, irredenta dalokat adtak elő, szünni nem akaró tapsot váltottak ki.

Kormány Lenke monológja pedig valóban elragadta az egész közönséget. A szépen sikerült estély táncmulatsággal végződött, mely világos reggelig tartott.

A Kálvineum részére fél millió koronát juttatott az ünnepély. Óhajtandó volna, hogy évenként megismétlődnének ezek, már a jótékony cél érdekében is, melyre tekintettel elvárja a vezetőség, hogy az ünnepélyen részt nem vett lelkésztársak a belépő díjak beküldését elmulasztathatlan köteleességüknek tartják.

Ami pedig az egész ünnepély előkészítését és sikerét illeti, Szabó János elnök fáradhatatlan és semmi áldozatoktól vissza nem rettenő buzgóságának az eredménye. Nagy segítségére volt még a fentiekén kívül Kézy Ignác fehérgyarmati lelkész, aki szintén előismerésre méltó tevékenységet fejtett ki az ünnepélyek sikere érdekében.

A nemes cél elért értékes sikerében találjanak mindennél szebb, maradandóbb jutalmat.

Különfélék

Alapítvány. Márk Endre kollégiumi ügyész unokaöccsének, a háborúban elesett dr. U. Szabó Gyula debreczeni főgimnáziumi tanárnak emlékére 200,000 koronás alapítványt tett azzal a rendeltetéssel, hogy a kamatok egyik felét gimnáziumi, másik felét tanítóképző-intézeti növendék kapja. Kegyeletes és szép cselekedet.

A Kálvinisták Templomegyesületének hitvédelmi szakosztálya nov. 2-án ülést tartott, amelyen dr. Révész Imre nagy tudással és meggyőző elokvenciával cáfolta meg a róm. kath. nagygyűlésnek ránk nézve sérelmes szólamait.

A miskolci avasi templom tetejét és ablakait 24 millió költséggel megújították.

Harangot avattak október 28-án Sárkeresztesen, Kéttornyúlakon, Nyiriben, október 21-én Piskón.

Tisza Istvánról október 31-én hatalmas emlékbeszédet tartott dr. Ravasz László püspök. A beszéd a Budapesti Hirlapban jelent meg teljes egészében, nagy lelki gyönyörűséget nyújtva minden olvasónak.

Győrött nagy sikerű szeretetvendégség volt október 28-án, ami negyedmillió koronát jövedelmezett a szegényeknek.

Kérelem. Az egyházkerületi búzaadó beszedése úgy volt kontemplálva, hogy azt az egyházmegyei pénztárnokok gyűjtik össze s a hozzájuk kiszolgáltatott postatakarékpénztári befizetési lap felhasználásával nagyobb tételekben küldik be az egyházkerületi pénztárhoz. Ennek ellenére egyes egyházak közvetlenül az egyházkerületi pénztárhoz juttatják a pénzt. Miután ebből kezelési zavar keletkezhetik: az egyházkerületi pénztár kéri az egyházakat, hogy az eredeti utasítást szíveskedjenek szem előtt tartani.

Nagykörösön október 31-én leleplezték Kiss Kálmán volt tanítóképző-intézeti igazgató arcképét a hálás tanítványok jelenlétében.

Pályázat.

A karczagi református egyház pályázatot hirdet egy újonnan szervezett és két, nyugdíjazás folytán megüresedett tanítói állásra. Javadalom: a vk. miniszterium által esetről-esetre megállapítandó helyi javadalom, állami fizetékiegészítés és törvényszerű lakbér. Kötelessége: az iskolaszék által kijelölt osztály tanítása. — Menekültek, B) listások előnyben. A szükséges okmányokkal felszerelt pályázatok e hirdetés megjelenését követő 8 nap alatt a karczagi református iskolaszék címére küldendők. Az állás a választás jogerőre emelkedése után azonnal elfoglalandó.

Hirdetés. A makói református egyház a belvárosi paroch. körzetbe segédlelkészt keres. Pályázni kívánók, javadalmazási igényük közlésével, forduljanak Nagy Károly elnök-lelkészhez. Az állás dec. 1-re elfoglalandó.

Pályázat.

A tarpai református egyház presbiteriuma pályázatot hirdet önálló hitoktató lelkészi állásra.

Javadalma az állami tisztviselők IX. fizetési osztályának 3. fokozatával egybekötött összes járandóságok. Egyebekről lelkész, vagy dr. Erdős Károly szolgál felvilágosítással.

Kötelessége: heti 24 órai elemi iskolai vallásitanítás.

Pályázati kérvények a hirdetés megjelenésétől számított 10 nap alatt lelkészi hivatalhoz küldendők. Az állás választás után azonnal elfoglalandó.

Tarpa, 1923 nov. 2.

Mándy Menyhért,
református lelkész.

Pályázat.

Az orosi református egyház pályázatot hirdet a kántortanítói állásra.

Fizetés: 2 szobás lakás, 22 kat. hold föld szántó és rét, a földek után járó közterheket a tanító viseli, 9 mm. gabona mérsékelt váltás ára és stóla. Az elvont államsegély revíziója kérvényezés alatt.

Kötelesség: osztatlan iskola vezetése, ismétlősök oktatása, egyházépítő munkában segítség, lelkész akadályoztatása esetén katedrai szolgálat, egyházi jegyzőség s minden kántori teendő végzése, énekkar szervezése és vezetése. — Menekültek, B) listások előnyben. Férfitanerők — az egyházas és hazafias magatartást is igazolva — felszerelt kérvényeiket november 24-ig küldjék be Nyirturára Veress Károly adm. lelkészhez. Okmányok visszaküldésére postabélyeg csatolandó. A megválasztott az egyháztól 30.000 korona beköltözési díjat kap. Beruházás nincs.

Az állás a választás után azonnal elfoglalható.

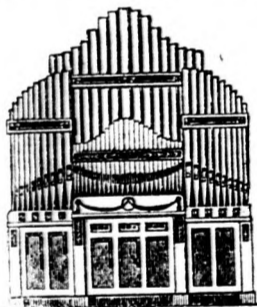
Oros, 1923 nov. 4.

Egyháztanács.

Fittler Sándor

orgona- és
orgonasípkészítő
vállalata

Erzsébetfalva (Budapest mellett), Erzsébet-u. 23.



Készít elsőrangú gépezetes és légnymású, tartós, nemeshangú

új orgonákat

művészi kivitelben. — Hadicélokra elrekvirált és egyéb

orgonasípok

speciális készítése és szállítás.

Vállalja régi orgonák légnymású rendszerre való átalakítását, kibővítését, javítását, tisztítását és szakszerű újra hangolását, valamint

orgonák évi jókarban tartását.

Villamos fűjtató berendezések készítése.

Harmoniumok és zongorák bármilyen javítása és hangolása szakszerű kivitelben. — Minden munkáért jótállást vállalok. — Felvilágosítással, tervzettel és költségvetéssel kívánatra készséggel szolgálak. — Munkám szakszerű végzését és pontosságát több egyház ajánlólevelével tudom igazolni.

10-4

ALAPÍTTATOTT 1910-BEN

Másolat.)

FITTLER SÁNDOR

orgona- és orgonasip-készítő vállalatának, Erzsébetfalva.

A Karczagi Református Egyház orgonájának hadicélokra elrekvirált sípjait és orgonák tökéletes átjavításának, kitisztításának és hangolásának elkészítő és rendbehozó munkálatait az Ön cégjére bíztuk s Ön a munkálatokat mindnyájunk meglegedésére, szépen, jutányosan és jól végezte el, ezért cégét az orgona-építelő egyházaknak jó lélekkel ajánlhatom. Karczag, 1923 szeptember 20. **Török Vince**, református lelkész.

Debreczen sz. kir. város
és a Tiszántúli református egyházkerület
„MÉLIUSZ”
könyvkereskedése, könyvkiadóhivatala,
zenemű-, papir- és írószerkereskedése
Debreczen, Ferenó József-út 26. sz.

Értesítés a Zsoltárok árváltozásáról!

1923. november hóra a zsoltár árak a következők:

4° quartalak, nagybetűs zsoltár

papirkötésben	K	12170.—
félvászon kötésben	K	13840.—
egészvászon kötésben	K	16330.—

8° oktáv alakú zsoltár

papirkötésben	K	5780.—
félvászon kötésben	K	6290.—
egészvászon kötésben	K	7260.—

16° iskolai kiadású zsoltár

papirkötésben	K	5290.—
félvászon kötésben	K	5930.—
egészvászon kötésben	K	7650.—

32° legkisebb zsoltár

papirkötésben	K	3190.—
félvászon kötésben	K	3710.—
egészvászon kötésben	K	4250.—

Megjegyezni kívánjuk, hogy ezen árak csak most vannak érvényben és az esetben, ha az Országos Pénzügyi Tanács a földadó lerovására újabb és magasabb búza árat állapít meg, úgy az itt közölt árak is emelkedni fognak. Ajánljuk ezenkívül diszkötésű zsoltárainkat a következő minőségekben és árakon, de egyelőre csak 16° alakban és a következő könyveket:

I. kiadás, versbe szedve

vászon diszkötés, párnázott aranyfémekkel
Alapára K 15.—
valódi bőr, diszk., párnázott aranyfémekkel
Alapára K 30.—

II. kiadás, prózába szedve

diszvászon, kehely és préseleléssel
Alapára K 8.—
diszvászon, párnázott, vörösmetszés, tokban
Alapára K 12.—
diszbőr, párnázott, aranyfémekkel, tokban
Alapára K 30.—

Uray Sándor: Tárgymutató az új zsoltárhoz.
Alapára K —20

Varga: Koralkönyv az új zsoltárhoz.
Ára K 6000.—

Az alapárak, a Magyar Könyvkereskedők Egylete által, hétről-hétre megállapított szorzószámával szorzandók és az így előálló árakban szállítjuk ezen könyveket. **Mai szorzószám 1800.**

Rendkívül olcsó és előnyös vétel!
Csak november hónapban érvényes ár!

Oláh Gábor

Léda hattyúja és Fekete angyal
című 2 regénye együtt K 7200.—

Oláh Gábor neve közismert hazánkban. Oláh Gábor a legmagyarabb íróink egyike.
Okvetlen vegye meg ezen két potom olcsó regényt minden olvasni és művelődni szerető ember.